

መአዘን ቍ.3
ምስግጋር ቃልሲ

06-20-2011

ረድኢ ክፍለ (ባሻይ)

1. መእተዊ
2. ውድባት ክስገራ ድየን ክወሓጣ?
3. ሓዲገዮለኹ
4. ግደ ግዳማዊ ሓይልታት
5. መደምደምታ

1. መእተዊ

ኣብ ፖሊቲካዊ ዓለም ብግህዶ ኣብ መድረኽ ወጺእካ ወይ ብድሕሪ መጋረጃ ተኸዊልካ ሕልምኻ ከተተግብር ላዕልን ታሕትን ምባል ንቡር ኢዩ። ፖሊቲካዊ ዕዳጋ ግን ናቱ ሕግታት ኣለዎ። ስለዚ ንኸም ቃሕታኻ ጉዕዞ ሕራይ ዝብል ኣይኮነን። ደምበ ተቓውሞ ሎሚ ኣብ ሓድሽ መድረኽ ኣትዩ ቅርፃት (ሜዳ) ናይ ኣገባብ ቃልሲ ብተደባለቕ ዘይኮነስ በብእምንቶኡ መንገዱ ዝሕዘሉ ደበና የንጸላልዎ ኣሎ። ኣብ ውሽጢ ደምበ ተቓውሞ ስሙር ግንባር ዲዩ ዘይሰርሕ ኮይኑ ዋላስ ውድባት ኢየን ንስሙር ግንባር ምብቃዕ ስኢነንኣ ዝገሃደሉ እንሆ ይቀላቕል።

ብዝተፈላለዩ ረጅሒታት ብጸገምካ ይኹን ብበለጽ ኣብዘይትኣምነሉ መርገጽ ተጸጊዕካ ንህዝባዊ ቃልሲ ክትርምስ ሸንኩለል ምባል እንዳበለዩ ይኸይድ ኣሎ። ወዮ ፖሊቲካዊ ዕዳጋ ሓቁ ደኣ ክትብል ትጅምር ኣላ። ምስ ኩሉ ሕልኽልኻቱ ካብ ጋም-ማን ወጺእና ብውሕዱ ንቕድሚት ነማዕዱ ኣለና።

ንግዝኣተ ሕጊ፣ ንኣግእዞ ህዝቢ፣ ንናይ መሰል ሕቶ፣ ንነጻ ቤት ፍርዲ ወዘተ... ንትካላት ዲሞክራሲ ብሓፈሻ፣ ካብ ዲሞክራሲያ ወጺኢ ዝመዘን “ፍልስፍናታት” ዳግመ ዕንክሊል ይፈታትን ኣሎ። ነዊሕ ከይከድና 2012 ዓመተ ምህረት ንመአዘን ናይ ቃልሲ ከተብርሃ ሊያ። እቲ ኩሉ ግዜ ዝዝመረሉ ኣጋባብ ቃልሲ ብእምንቶ ደረጃ ክንጸር ኢዩ። ሓይልታት መሰረታዊ ፍታሕን ሓይልታት “ጽገናን” ነናቶም ኣወዳድባ ክምስርቱ መድረኽ ስለዝገደደ ፍሕትሕት ክብሉ ከለዉ ክንምስክር ኢና። ድሮኳ ዝተፈላለዩ ፍትሊ ክንርኢ ጀሚርና። ኣብዚ እዋንዚ ክኣ ኢያ ስሙር ግንባር በብዝተነጸረ ዕላምኦም ዝሰርሑላ መሓውራት ምስ ረኽበት መባእታዊት መስርሕ ናይ ዲሞክራሲያዊ ኣገባብ ምዕባል እትኸውን። ሽዕኡ ክኣ ኢዩ ጸምበለል ክብል ዝጸንሐ ተቓላላይ ህዝቢ ናይ ዕዳጋ ምርጫ ዝህልዎ። መድረኽ ተጸባይነት ብመድረኽ ዝሐረኻ ምርጽ ክትትካእ ዋዜማ (ድሮ) ኮይኑ ኣሎ።

2. ውድባት ክስገራ ድየን ክወሓጣ?

እዚ ፍልስፍናዚ ብዕድሚኡ ኣረጊት ክንሱ፣ ጭሕሙ ለጸጸዩ ኣብዚ መድረኽዚ መንእሰይ ክኸውን ዝፈታትን ዘሎ ይመስል። ብርእይቶና ውድባት ተቓውሞ ክትሰግረን ወይ ኣብ ዝኸነ ይኹን መደባት ክትውሕጠን ይኹን ክትውግን ከቢድን ግጉይን ኢዩ። ብባህርያቱ ክኣ ምልካዊ ባህሪ ዝጸለዎ ፍሕትሕት ኢዩ። ኣብ ደምበ ተቓውሞ ብፍላይ ክኣ ኣብ ምሕዝነተ-ኪዳን ኣብ ኣመዛዝና ሕጹያት ተሳተፍቲ ኣባላት እዚ ክበሃል ዘይክኣል ጉድለታት ተፈጸሙ ኢዩ። ኩሉ ሕጽረታት ምሕዝነተ-ኪዳን ግን ብሕነ ምፍዳይ ክትምልሶ ምፍታን ፍታሕ ኣይኮነን።

ኣብ ኪዳን “ንዓይ ነንጭዋስ ኣብ ለቕታ” ዝብሉ ሓይልታት ከምዘለዉ ምፍላጥ የድሊ። እዚኣቶም ክኣ ኢዮም ነቲ ዕልመናዊ ስሙር ግንባር እግሪ ዘትክልዎን ናብ ተካእቲ ዘሰጋግርዎን። ኩሎም ምክኒታት፣ ሃይማኖት፣ ወገን፣ ዓሌት፣ ብሄር፣ ወዘተ...ጉጅላዊ ይኹን ውልቃዊ ጽምኣታት ዲሞክራሲያዊ መሰላት እኳ እንተኸኩ፣ ብሸም ዲሞክራሲ ቃልሲ ክጉትቱ ግን ኤርትራዊ ባይታ ስለዘይብሎም ጽባሕ ንጉሆ ከይደንገቡ ታሪኽ ክኸኩ ኢዮም። ምክንያቱ ኣብ ክሊ ሃገራዊ መቐዘፍቲ ጸረ ምልካዊ ስርዓት ኣብ እንቃለሰሉ መድረኽ ቦትኦም ብሕታዊ እምበር ሓባራዊ ኣይኮነን። ኣሰላልፋ ሓይልታት ናይዚ መድረኽዚ ነዚ ዝተጠቐሰ

ምክንያታት ዘለለዩ ስለዝኸውን ውድባት ተቃውሞ ኤርትራ ኣይስገራን ኢየን። እቲ ፖሊቲካዊ ዕዳጋ ግን ብመንጽር እንታይነትን ክቕየርዮ።

ሎሚ ሰውራዊ ሃዋህው ናይ ምሉእ ዓለም ብሓፈሻ፡ ብፍላይ ክኣ ናይ ከባቢ ይሕቑን ስለዘሎ፡ ኣተሃልልዎ ሓይልታት ተቃውሞ ብግዝያዊ ኣነባባር ዘይኮነስ ብመሰረተ-ሓሳብ ናይ ቃልሲ ናብ ተግባር ንምስግጋር ተወሳኺ መሃሪ ናይ ቃልሲ ክናደ ኢዮ። ኩነታት ከፍቅድ ፊሕታ ይህብ ስለዘሎ ክኣ ታሪኻዊ ተኸእሎ ክድገም ዘይክእለሉ ምክንያት የለን። እቲ ቅድም ዝጀመረ መዲድ ክውቀር ጥራይ ኢዮ ዘለዎ። ስለዚ ወዲ “ድሙ ናብ ቀደም” ወዲ ሰውራ ድማ ናብ ዕማሙ ክምርሸዮ። እሞኽ ድኣ ወድባት ይንጸራምበር ይስገራዶ? ኣብ ድሮ ነጻነት ውድባትና ነሕቕቕ ዝብል ሓሳብ ሒዝኻ ዘብ-ዘብ ክበሃል ከሎ፡ ኒዮው በል ነበሱ ሕቀት፡ መክት ጸላእትኻ ከትክት ኢልና ደው ዝበልናሉ ግዜኻ ኣይርስዓናንዮ። ረቲዕናስ፡ ደርሶ-መልስ (እቱው-ወጽእ) ክኣ ርኢናዮ።

ሕጂውን ከልብን ድሙንኮ ክዕረቑ ይኸእሉ ኢዮም፡ ምትእኸኻብ ዘብ-ዘብ ድማ ክድገም ዘይክእለሉ ምክንያት የለን። ውድባት መንነትን ይንጸርምበር ህልውንኣን ኣይቅበርን ኢዮ። ንግዚኡ ነቕፌታዊ ደገፍ ይግብኣን፡ ምስ ኣነጻራ ድማ ሓቢርካዮን መምካት ዘይተርፍ ኢዮ። መገሻና ኢዮ በበይኑምበር ዘብ-ዘብሲ ኣብ ኩላትና ክህሉ ርሑቕ ኣይኮነን። ዓውዲ ናይ ዓወት ክጽቀጥ እንተድኣ ኮይኑ ግን፡ ኣወዳድባ ውድባት ይቕየርምበር ህልውንኣን ክገሃስ የብሉን።

3. ሓዲገዮ ኣለኹ

ተብዓት ኒሕተኛታት “ምስ ህዝብኻ ምዓት ዳርጋ ግዓት” እንዳበሉ የመሓይሽዎ እንዳኸውኑምበር ቃልሲ መሪር ኢዮ። ብፍላይ ጸረ-ምልካዊ ስርዓት ዝካየድ ቃልሲ ካብ ሕቶ ሃገራዊ ነጻነት ንምቅላስ ዝመረረ ኢዮ። ምክንያቱ ድማ፡ ሃገራዊ ነጻነት፡ ጸቢብ ሃገራዊ ስምዒት ዝወልዶ ከምዚ ናትና ኣብ ክቱር ህርፋንን ሃንቀውታን ዘተነድቀ ኳና መካኒካዊ ሓድነት (ዘይመሰረታዊ፡ ግዚያዊ፡ ተበላሊ) ንገርህኛ ህዝቢ ዘይተጸበዮ ሃንደበታዊ ሓደጋ በታኒ ስርዓት ስለዘረክቦ ኢዮ።

እታ ግዜ “ከዳዕ ኢያ ዘመንዮ ዝኣመንኩዎ ድሙስ ተምጽኣለይ ተመንዮ” ኮይና ክትርከብ ከላ ድማ፡ ብፍላይ ንተራ ህዝቢ ብሓቂ ኣዚያ መሪርን ዝተሓላለኹትን ትኸኑኖ። በዚ ምክንያትኸዚ ድማ ተስፋ ዝቑርጹ፡ ብዙሓት ዝበልዑ በሊዮም፡ ዘጥፍኡ ኣጥፊኡም፡ ረብሪቦም መሪር ዕዳ ነቲ ጭቁን ገዲፎምሉ ብዝተፈላለዩ ብልሓት ከምታ ብዓልቲ ዕቁብ ሓዲገዮ ኣለኹ ዝብሉ መሊኦም የጋጥሙ። ተጻወትቲ ከዕልሉና ከለዉስ፡ ኣንስቲ ዕቁብ ይኣትዎሞ፡ ብድሕሪኡ ንኣንቲኤን በጺሑዎስ፡ ኣብቲ ካልኣይ ዙር ቆልዓ ልኢኻ፡ ወዮ ዕቁብሲ ሓዲገዮለኹ። እተን ዘይበጽሖን ክኣ ከማይ የማስለን ኢላ ይብልዎ። ስለዚ እዚ መድረኽኸዚ መሪር ጥራይ ዘይኮነስ መዘንግዲውን ኢዮሞ መቕንዓት ኣጸቢቕኻ ሓዲገዮ ኣለኹ ዝብሉውን ስለዝህልዉስ ንጠንቀቕ ከይበልካ ዝሕለፍ ኣይኮነን።

4. ግደ ግዳማዊ ሓይልታት

ሃገርና ካብ ግሎባላዊ ፖሊቲካን ቀጠባን ተፈልዖ ክትግኩኹን ክትምዕብልን ከምዘይትኸእል ካብ ስርዓት ህግፍ ንላዕሊ መረዳእታ የለን። ማዕረ-ማዕረኡ ቃልስና ካብ ጸቕጢ ግሎባላዊ ረቕሒታት ነጻ ክኸውን ከምዘይክእል ግድን ክንርድኦ ዘለና ጉዳይ እዩ። ልዕሊ ዕልመናዊ ሓድነት ተቃወምቲ ዝዝምቢ ንሃገራዊ ርግኣት ኣብ ጸምበለል ዘእቱ ግዳማዊ ጸቕጢ ግን፡ ዘይተማእከለ ናይ ስልጣን ሻማ-ሻማ ስለዝፈጥር፡ ሕጂ እዚ መድረኽኸዚ መድረኽ ምስግጋር ኮይኑ፡ ውድባት ብግሉጽነት ብሓባር ዝሕተታሉ ኣወዳድባ ከርእያ ይጥለባ።

“ህወኸ ዝብእስ ቀርኒ ይነክስ” ከምዝበሃል ግዳማዊ ጸቕጢ ብጥንኩር ናይ ተቃውሞ ቃልሲ ክኸሰብ እምበር ንስንፍናን ድኸመትን መተካእታ ኣይኮነን። ሓያል ተቃውሞ ምፍጣር ኣብ ዝከኣለሉ እዋን ኣድህቦ ግዳማዊ ሓይልታት ኣብ ዝምድና ናይቲ ቀጻሊ ፖሊቲካዊ ሂወት ስለዝቀዳደም፡ ነቲ ካብኡ ዝርከብ ረብሓታት ክትከስሶ ተዳሊኻ ምጽናሕ ዘድልዮ መድረኽ ምስግጋር እዋን ንሓያሎይ ግዜ ዝዘንጋዕናዮ ኳ እንተኸውን፡ ሕጂ ንግዳማዊ ህቡባ ክንዕድሎ ኣይግበኣናን። ተጸባይነት ብተግባራዊ ንጹር ኣወዳድባ ክትስዓር ኣለዎ። ዋና ብቕድሚት፡ ኩሉ ዝምእረር ግዳማዊ ረብሓታት ክኣ ብድሕሪት እንተዘይተሰሪዑ፡ ልኡላውነት ሃገር ብደረጃ ህዝቢ ክምዘን ከሎ ተመላኺ ይኸውን።

ውድብ ሕቡራት ሃገራት አፍሪቃ፣ ውድብ ሕቡራት መንግስታት ዓለም፣ ውድብ ሓድነት ኤውሮጳ፣ ውድብ ሃገራት ዓረብ ወዘተ... ዝተፈላለዩ ዓይነትን ዓቕንን ዘለወን ስሙር ግንባራት እየን። ናብ ሓያልነት ዝሰጋገር ብዓለም ለኻዊ ውደባታት ቆላሕታ ዝግበረሉ ንጹርን ውሕሉልን ኣወዳድባ ምስ ዝፍጠር፣ ኣጀኹም ብሃልቲ ከም ዝኹና፣ ኣብ ታሪኽ ዘሎን ናይዚ እዋንዚ ህያው ኣሰራርሕኣንን ኢዩ። ሃገራዊ ነጻነትናውን እኮ ምዓስን ከመይን ኢሉ ከም እተኣምነሉ ናይ ለንቅን ሰነዳዊ ታሪኽን ዛንታ ህሉዋትን ስለ ዝኹነስ ኣይርሳዕን እዩ።

ንግዳማዊ ሓይልታት ኣብ ቅድሚት ምስራዕ ኣብ ባይታ ክብሪ ልዑላውነት ከተርግጾም ዘይኮነስ፣ በልዑላውነትካ ክወግዓሉ ዕድል ምኽፋት ኢዩ። መረዳእታ ናይዚ ክውንነትዚ ኣብ ታሪኽና ዘሎ ክንደግሞ ዘይግብኣና ኣብ ናይ ሰላሳ ዓመት ቃልሲ ዝሸመመና፣ ናይ ድኽመትና ዓቕሊ-ጽበታዊ ውጽኢት፣ ካብ ኢድና ወጻኢ ብዝኹነ ኣገባብ ዝተደከሙ ሕልኽልኻት ፈደረሽንን ሳዕቤናቱን ክንዝንግዖ ኣይግብኣናን። “ኣንን ሓጺሩኒ እብል ንሱን ተደቢሩ ይስዕስዕ” ከም ዝብሃል፣ እዚ መድረኽዚ ብኹሉ ኩርንዓቱ ከነስተብህለሉ ዘድሊ ሓያሎይ ናይ ኣምሰሉ መልእኽተኛታት ዘዋፈረ ኢዩ። ይኹን እምበር እዚ ናይ ምስግጋር መድረኽዚ ናብ ረብሓና ከነውዕሎ እኹልን ግሁድን ተኸእሎ ስለዘሎ “ተባባስ” ይብል ኣማኑኤል ሕድራት ብንጹር ምኣዝን ምብጋስ እንተዘይከወይኑ ካልእ መተካእታ ሳዕቤኑ ክሳራ ኢዩ።

5. መደምደምታ

ንብርኩታ ግሂጽካ ንበለስ ክኣ ቃቂሕካ ምጥቃም ጠፊኡካ እንተገማጢልካዮ፣ እሾኹ ኣብ ኣፍካ እምኒ ክኣ ኣብ ኢድካ ሒዝካ ኢኻ ትተርፍ። ኣገባብ ቃልሲ ጠፊኡካ ኣብ ዕላማ ዘይብሉ ምትእኽኻብ እንድሕሪ ኣሪግካ፣ ናይ ሓሳብ ንድየት ንዋያ ይድርብዮካ። ካብዚ ንድየት እዚ እንድሕሪ ክንወጽእ ክኢልና ዓወትና ዘጠያይቕ የብሉን።

ንሰውራ፣ ሰውራ (መሰረታዊ ለውጢ) ዝገብሮ ሓድሽ ሓሳብ ሒዙ ትኸስ ዝብል ዘይኮነስ፣ ሓድሽ ሓሳብ ሒዙ ናብ ተግባር ክብገስ ምስ ዝበራበር ኢዩ። ኣብ ሓሳብ “እንዳ ኣመኑ” ናብ ተግባር ንምስግጋር ቀጨውጨው ዝብሎም ኣብ ደምብ ተቓውሞ ብዙሓት ኣለዉ። ጉልበብ እምነቶም ብስነ-ሞገጦት ክምዘን ከሎ ናቶም ኣይኮነን። እተድልየና ናብ ተግባር እትመጣጠር ደወል ናይ ሓድሽ ሓሳብ ጻውዒት ኢዩ። ኣቤት ክኣ ደድሕሪኣ ክትክተል ቦትኣ ስለዝኹነስ ናብይ ከተብል?

ብብዓቕምና ብንጹር ትሕዝቶናን ግሁድ ኣቀራርባናን ክንሕበን እንድሕሪ በቺዕና፣ ኣወዳድባና ብምሓውራት ኩሉ ዓቕምታት ክህነጽ ኢዩ። ካብ ዘይብልና ክንፍለጽ ብዘይዓቕምና ክኣ ክንግለጽ እንድሕሪ ፈቲንና ግን ናይ ኣሉታዊ ሳንታት ሰሌዳ ክንከውን ኢና። እቲ ዘሎ ዓቕምታት ናይ ነፍሲ ወከፍ ባእታ ኣብ ውሽጢ ደምብ ተቓውሞ ዝርከብ እንተ ተዋህሊሉን ብብደረጅኡ ብግህዶ ኣብ ለልዓቱ እንተተጸሚዩን፣ ዝንኣድ ናውቲ ስለዝኹነ፣ ግሉጽነት ምልምማድ ዘይኣርግ መዓርግን ስልማትን ክኸውን ኢዩ።

ክንዕወት ኢና!!!
ረድኢ ክፍለ (ባሻይ)